

Vil ha et karismatisk tidsskrift

Pål Johan Karlsen (32) er ny redaktør i Tidsskrift for Norsk Psykologforening. Han vil gi Tidsskriftet større karisma. – Med så mye bra innhold, ønsker jeg større innflytelse og gjennomslagskraft for Tidsskriftet, sier han.

TEKST:

Nina Strand

FOTO:

Leif Gabrielsen

PUBLISERT 3. november 2007

SKRIVEGLEDE: Jeg skriver hele tida, både faglig og skjønnlitterært, sier tidsskriftets nye redaktør (bilde neste side).

Da forrige redaktør, Torkil Berge, ringte for å høre om han kunne være interessert i å søke redaktørstillingen, forsto Karlsen at dette var en unik mulighet til å jobbe med det han brenner aller mest for: – Jeg er opptatt av språk og formidling, og forskning i bred

forstand, sier redaktøren, som selv i en årrekke har drevet vekselbruk mellom stramme forskningsartikler, journalistikk og skjønnlitterære tekster.

«Enkelhet og klarhet er et språklig ideal, også i forskningen: - Det uklart formulerte er ofte det uklart tenkte»

Som skoleelev og student jobbet han som journalist i lokalpressen i hjembyen Bodø, og fikk tilbud om fast stilling allerede som 16-åring. Han stortrivdes, men ønsket å fordype seg mer enn det journalistikken ga rom for. Fordypningen resulterte i at han 28 år gammel disputerte til doktorgraden med avhandlingen *Effects of phonological similarity and familiarity in episodic memory tasks*.

Utradisjonelle valg

– *Hva det var som fikk deg til å velge akkurat psykologistudiet?*

– Jeg hadde en periode i ungdomstiden da jeg følte meg ensom, uten at jeg egentlig var venneløs. Men jeg var nok en outsiders type. På samme tid stilte Bill Clinton til presidentvalget i USA. Jeg ble interessert i dette med karisma, og begynte å gruble over hvorfor noen blir ledere og andre haleheng, og hvilke egenskaper som gjør en populær. Jeg funderte også over at de som tar andre valg enn forventet, eller gjør noe på en annen måte, ofte får spørsmål om og må forsvare disse valgene. En blir ikke konfrontert på denne måten dersom en velger som forventet. Jeg grunnet over hvilke mekanismer som lå til grunn for dette, så min interesse for psykologi hadde utgangspunkt i normalpsykologi, i ønsket om å forstå fenomener jeg opplevde i mitt eget liv og i samfunnet.

Selv hadde Karlsen fått merke at han provoserte ved å velge annerledes, da han i stedet for å fullføre videregående skole sammen med skolekameratene tok to års pause i utdanningen. – Først reiste jeg et år til Australia som utvekslingselev. Deretter tok jeg et år fri for å skrive roman. Det skapte reaksjoner og mange spørsmål, både hos venner og familie. Men jeg var bestemt på å reise, og jobbet i skobutikk og som journalist for å skrape sammen penger til oppholdet. Jeg stilte opp på gata som skopusser, og plasserte kundene i en gammel tannlegestol, utlånt av pappa. Folk syntes visst synd på meg, for jeg fikk masse tips, smiler han.

Ut av profesjonsstudiet

Møtet med psykologifaget på skolen i Australia fenget. – Jeg valgte temaer som «communication skills» og «conflict resolution», og tenkte at psykologisk kunnskap var bra hvis jeg ville være forfatter, sier han. Etter videregående flyttet han til Oslo for å studere psykologi.

Også som psykologistudent brøt Karlsen med vanlig studieprogresjon. Etter grunnfag reiste han som utvekslingsstudent til Sveits. Her fikk han kranget seg til å begynne på andreåret i psykologistudiet. Instituttet mente nemlig at norsk psykologiutdanning var for svak på statistikk og metode og for lite spesialisert.

Hjemme i Norge igjen tok han fatt på profesjonsstudiet i Oslo, men søkte ganske raskt også stilling som vitenskapelig assistent. – Jeg hadde oppdaget den fantastiske muligheten en slik stilling ga for kontakt med en professor. Som vitenskapelig assistent skulle jeg utføre noen oppgaver for Arild Lian. Det var så spennende! Jeg fikk anledning til å stille ham spørsmål jeg ikke torde å stille på forelesninger, og han lyttet tålmodig til mine umodne tanker. Den personlige matchen mellom oss var nok avgjørende for at kognitiv psykologi etter hvert ble mitt felt. Da jeg så reiste som Fulbrightstipendiat til USA og endte med å ta mastergrad ved universitetet i New York, var det i realiteten et brudd med den opprinnelige planen om å fullføre profesjonsstudiet, forteller han.

Skriver alltid

– Jeg skriver hele tiden, sier den ferske redaktøren, som også rakk å utgi romanen *Daimler* samme året som han tok mastergraden. – Jeg kjemper ikke med ordene, men skriver fort og intuitivt først, før jeg slipper til den kritiske tilnærmingen. I den tidlige intuitive fasen lar jeg ideene yngle, det gjelder å ikke drepe dem for tidlig i skriveprosessen.

For Karlsen er det ingen motsetning mellom å skrive vitenskapelige fagartikler og skjønnlitteratur. Tross skepsis både blant fagfeller på universitetene og blant forfatterkolleger insisterer han på å fortsette med begge deler. I New York delte han arbeidsdagen i to: – Jeg startet dagen med å skrive på romanen, for så å ta fatt på masterarbeidet etter kl. 12.00, forteller han. – New York er et fantastisk sted å bo, med et stort kunst- og kulturtilbud. Det ble lange dager, men jeg hadde en flott tid der, som masterstudent og senere tre år som gjesteforsker.

Nå gleder redaktøren seg til å jobbe med fagartiklene i Tidsskriftet. Enkelhet og klarhet er slik han ser det, et språklig ideal, også i forskningen: – Det uklart formulerte er ofte det uklart tenkte, poengterer han. – Rett som det er, kommer jeg over begreper som er dårlige oversettelser av vanlige engelske ord. Jeg er opptatt av å bruke gode norske ord når en skriver og diskuterer fag på norsk.

Ikke-psykolog?

Hukommelse, som arbeidshukommelse og hverdagshukommelse, er hans spesialfelt, og Karlsen er en flittig formidler, både i forskningssammenheng og til allmennheten. Samme år som han tok doktorgraden, utga han boka *Slik får du bedre hukommelse*. Nå er han i innspurten med en ny bok med tittelen *Hva er hukommelse*, og han er fast bidragsyter til Aftenpostens A-magasin.

Med sin bakgrunn i omfattende psykologistudier, i forskning, fagformidling og nå som redaktør, skulle han gjerne kunne kalle seg psykolog. – Jeg har aldri blitt kalt ikke-

psykolog så ofte som nå etter at jeg tiltrådte redaktørstillingen, og innrømmer at det plager meg, sier han. – Psykologtittelen er beskyttet, og det har helt klart vært bra for psykologprofesjonen. Jeg respekterer at psykologene er opptatt av pasientsikkerhet, kvalitetssikring og fagetikk, og forstår at vekten på psykologi som et helsefag har gitt samfunnsmessig gehør og gjennomslag. Men det er tankevekkende hvis sentrale skikkelser innenfor faget, som for eksempel Skinner, eller Jerome Bruner, som nylig foreleste på psykologikongressen, ikke skal kunne kalle seg psykolog. Jeg mener vi trenger en bredere definisjon av begrepet. I kontakt med presse, forlag og allmennhet opplever jeg at det skaper forvirring når jeg forklarer at jeg ikke er psykolog. Internasjonalt har man en mer pragmatisk bruk av psykologbegrepet, og personlig synes jeg det er litt sårt å ikke få kalle meg psykolog. Etter mitt syn utgjør vi ulike deler av en faglig helhet.

Innflytelse og gjennomslag

– *Hvorfor ønsket du å bli redaktør for Tidsskriftet?*

– Vi har et flott tidsskrift, med mye bra innhold og fin layout. Jeg ønsker at det skal få større karisma, og med det mener jeg større innflytelse og mer gjennomslagskraft. Da tenker jeg både nasjonalt og internasjonalt, og både innenfor og utenfor psykologmiljøene. Jeg har som mål at Tidsskriftet skal bli mer tilgjengelig, også for andre yrkesgrupper. Det kan vi oppnå gjennom enda mer vekt på klart og godt språk, poengterte fagartikler og aktuelle og relevante reportasjer og intervjuer. I mange tilfeller vil fagartikler egne seg som grunnlag for journalistisk bearbeiding i magasindelen vår. Kanskje kan en spennende reportasje vekke interesse for å fordype seg i fagartikkelen en først bladde forbi, sier redaktøren.

– Jeg vil også undersøke om vi kan bruke nye kanaler for å nå andre lesere enn psykologene. Jeg har som mål at vi i større grad skal bli sitert og lagt merke til blant forskere i utlandet, fortsetter han. – Generelt bør siteringsraten vår gå opp. Vi har mye godt stoff som fortjener oppmerksomhet.

Som en hund

Nysgjerrighet er en undervurdert dyd, mener Pål Johan Karlsen. – Jeg vil være som en nysgjerrig og begeistret hund etter nytt stoff til Tidsskriftet. Vi i redaksjonen er jo avhengige av å få inn stoff, og jeg gleder meg stort til å motta tekster med et mangfold av temaer og vinklinger. Vi tar også gjerne imot tips om psykologer eller fagmiljøer vi bør snakke med. Ikke minst trenger vi hjelp til å få inn stemmene til dem psykologene kjemper for og hjelper: klienter, pasienter og pårørende. Ta gjerne kontakt på e-post, da er det lettere å følge opp tipsene, avslutter han.

FAKTA

- Født i Bodø 1975
- Master of Arts fra New York University 2002
- Utga romanen *Daimler*, Aschehoug 2002
- Doktorgrad med avhandlingen *Effects of phonological similarity and familiarity in episodic memory tasks*. Universitetet i Oslo 2004
- Utga boken *Slik får du bedre hukommelse*, Aschehoug 2004
- Gjesteforsker New York University 2004-2007
- Postdoktorstipendiat ved Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo 2004-2007
- Kommer med boken *Hva er hukommelse* våren 2008

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 44, nummer 11, 2007, side 1378-1380

TEKST:

Nina Strand, journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening

FOTO:

Leif Gabrielsen